

er ganske utilstrækkeligt. Det oplyses nemlig i Bilaget, at der for Øjeblikket er ca. 600 Elever færre paa Privatseminarierne end i 1911, hvilket med et Elevkontingent paa 180 Kr. pr. Elev betyder en Nedgang i Seminarernes Aarsindtægt paa 108,000 Kr. Og saa tilføjes der i Bilaget: „Naar det derfor allerede i 1908 ansaas paatrængende nødvendigt at skaffe Privatseminarierne en væsentlig forbedret økonomisk Stilling, vil det sikkert erkendes, at der nu under disse Forhold for de allerfleste Privatseminarier er en ligefrem Nødstilstand til Stede, hvis Afhjælpning ikke taaler Opsættelse, saafremt Privatseminarierne skal have nogen Mulighed for at kunne løse den Opgave, der er betroet dem, at uddanne godt $\frac{2}{3}$ af de Lærere og Lærerinder, som der er Brug for, paa tilfredsstillende Maade.“ Det er en virkelig rammende Karakteristik af Forholdene, Ministeren her har givet. Der er ligefrem Nødstilstand. Og jeg kan føje til efter det Kendskab, jeg har til Forholdene, at til næste Aar vil der paa Privatseminarierne være ikke ca. 600, men ca. 750 Elever færre end i 1911, og Indtægtsnedgangen for Privatseminarierne vil da efter samme Beregningsmaade som af Ministeren anvendt være ikke 108,000 men 135,000 Kr. Altsaa, Nedgangen i Privatseminariernes Aarsindtægt vil fra 1911 til næste Aar andrage et Beløb af 135,000 Kr. Disse Tal viser med iøjnefaldende Klarhed, at Nødstilstanden, som Ministeren betegner den, og med Rette, ikke kan afhjælpes ved det af Ministeren foreslaaede Beløb. Hvordan skal Privatseminarierne blive i Stand til at give deres Lærere bedre Lønvilkaar, naar der overfor en Indtægtsnedgang af langt over 100,000 Kr. kun bydes dem en Tilskudsforøgelse af 79,000 Kr.? Det er jo ganske umuligt at tænke sig, at de derved skulde blive i Stand til at byde bedre Lønvilkaar.

Nu kan der naturligvis spørges: Har Privatseminarierne et billigt Krav paa en saa stor Forøgelse af Statstilskuddet? Jeg mener, der hertil maa svares: Det afhænger fuldstændig af den Brug, som Samfundet gør af disse Institutioner, om der er et saadant billigt Krav. Nogle enkelte Tal vil være meget oplysende med Hensyn til den Side af Sagen. I Aaret 1914 dimitterede vore 4 Statsseminarier 114, vore 16 Privatseminarier 560 Elever. Samme Aar ydede Staten til de 4 Statsseminariers Drift, foruden gratis Bygninger, 151,084 Kr., til de 16 Privatseminarier, der dimitterede over 4 Gange saa mange Elever som Statsseminarierne, 96,700 Kr. I hele det Tidsrum, 1897—1914, i hvilket vi har haft den nu-

værende Seminarieordning, har Statsseminarierne uddannet 1,664 Lærere, Privatseminarierne 4,910 Lærere og Lærerinder. Det sidste Aar, 1915, er ikke medregnet, da jeg ikke havde det statistiske Materiale. Altsaa, Privatseminarierne har i hele dette Tidsrum uddannet de $\frac{3}{4}$ af de Lærere og Lærerinder, som anvendes indenfor den danske Folkeskole. Statsseminarierne uddanner nemlig ikke Lærerinder, det er en Opgave, der fuldstændig er overladt til Privatseminarierne. Jeg mener derfor, at Samfundet, Staten, virkelig gør en saadan Brug af Privatseminarierne, at disse har et billigt Krav paa at faa et forsvarligt Tilskud fra Staten, saa at de kan arbejde under taalelige økonomiske Vilkaar. Det vil af de Oplysninger, jeg her har fremsat, ses, at Staten saa langt fra kan slaa sig til Ro med at skaffe gode økonomiske Forhold for Statsseminarierne alene; det er i Virkeligheden af mindst lige saa stor Betydning for Samfundet, at Læreruddannelsen paa de private Seminarier kan foregaa under gode og betryggende Forhold, som at Statsseminarierne har deres Forhold i Orden. Der kan diskuteres om, hvorvidt det er heldigt eller uheldigt at overlade Læreruddannelsen i saa høj Grad til private Institutioner. Herom kan der være forskellige Anskuelser. Jeg personlig mener, at det er en god Ordning, og jeg tør ud fra det Kendskab, jeg har til vore Seminarieforhold, hævde, at det Arbejde, der gøres paa Privatseminarierne, som Helhed staar fuldt ud paa Højde med det Arbejde, der gøres paa vore Statsseminarier. Men enten man nu er uenig eller enig om selve Ordningen af vore Seminarieforhold, mener jeg, at alle maa kunne mødes i fælles Erkendelse af, at saa længe Staten gør den Brug af Privatseminarierne, som Tilfældet er, har den ogsaa Pligt til at sørge for, at de kan arbejde under taalelige økonomiske Vilkaar, og det kan de efter min Opfattelse ikke med den Tilskudsforøgelse, der foreslaas af Ministeren og Finansudvalget.

Maa jeg have Lov til endnu at føje til, at naar jeg ønsker Tilskuddet yderligere forøget, er det, som det ogsaa vil fremgaa af, hvad jeg hidtil har udtalt, for, at der kan ydes Lærerne paa Privatseminarierne nogenlunde tidssvarende Lønninger. Ministeriet maa efter min Opfattelse føre Kontrol med, at de enkelte Seminarier lønner deres Lærerepersonale saaledes, som de kan og bør. Seminarierne maa, naar der skal ydes saa store Tilskud til Lærerlønningerne, indsende til Ministeriet nøjagtige Regnskaber, bilagte bl. a. med Kvitteringer fra de enkelte Lærere for, at disse har modtaget de Løn-